

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【海岸阿美語】 國小學生組 編號 4 號

Katomerep ho pinengneng ho pitengil ho ta somowal

Somowal kita caayay ko nika tata'ang no ngiha' ko nga'ayay, caayay ko nika adihay no kimad ko nga'ayay, saka itini i kasomowalan ta somowal, caay ko ka somowalan 'ca kasomowal ko nga'ayay, ta caay ko lalengatan no rarawraw. Kirami ano icowacowa, ano cacaciyaw kita sanga'ayay katomrep ho pinengneng ho pitengil ho, pakayni i heci no kimad, wayway, pinangan no miso i, madahcoay matatodongay 'aredetay a matengil, a:ka pacefa sa to caciyaw. Caayay ka rahoday ko caciyaw hananay, samanen ta manga'ay a tengilen, samanen ta fangcal a tengilen, sakaeca kadoka'no mitengilay, caay ka kahemaw ko hatiniay a demak. Ira ko cecay a sowal, “ Nani ngoyosay a micomod ko adada, nani ngoyosay a masadak ko tati'ih. ” Maemin kita mafana' a caciyaw, nikaorira ano caka tama caka tatodong i faloco' no mitengilay, mala saka olat no tatihi' parawraway saca to 'alomanay. Adihay ko caciyaw caay ko todong o matamaay, caka hakowa ko kimad caay ko todong to nika cango'ot no fenek, itini i pina'on to kimad ko sa kakaay. Kirami mafana'ay to no tamdawan a pinangan, misimsim to sasowalen, ca:ay pakido sa parakarak to sasowalen, o dengan oya malata'angay, ma'alopalay a tamdaw ko pakido sanay to sasowalen.

I sifo' no mita 'aloman ko pakido sanay to caciyaw a tamdaw, a latek kita mahaen ito, nika sahakenokeno saan ko roma. Ira ko cecay patinakoan a sowal, “ O nipitoem to ngoyos misimed to nika tadanca no caciyaw ko nga'ayay, to nika palieli a pa'araw to nika tadanca ko caciyaw no tireng ”. Caay ko kangodoan ko nika fokil a caciyaw, oya:saca mafokil ito safanafana' saho mikimad ko ka talapsi'an, palalifet saho a malaliyang to tao. Ano cacaciyaw kita,solinga'en hapinangen miharateng, maanen ko ka somowal? no hakowaen ko caciyaw? ta manga'ay a tengilen ko hacaciyaw no miso, ano caeca ko tadamaanay a kimad, ca ito ka 'iferang kari'ang a tengilen no tao. O caciyaw hananay o saka hemaway o tangsolay a saka a ini ini no mita, matiya o kaemangay, awaay ko tati hay no harateng ningra, sowal saan to matengilay ningra, sowal saan to manengnengay ningra, awaay koni pisimed. Nikaorira mato'as ito mafana'to to no hekalan, minanam to to hacaciyaw, o maan ko misiayawan a tamdaw o maan ko hacaciyaw? O maan ko saopo o maan ko hacaciyaw? o so'elin ko sowal ano o mangah ko sowal? Mafana'to a misimsim to sasowalen, oni koya mihaenan i'ayaw no ka caciyaw katomerep ho pinengneng ho pitengil ho ta caciyaw yasanay ko nini.

112 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【海岸阿美語】 國小學生組 編號 4 號

說話停看聽

說話不是比誰的聲音大，也不是比誰說得多，而是該說才說，不該說就別說，才不會成為爭執的導火線。說話前最好先停看聽，說話的內容、措詞、姿態、表情，都應符合當時情境，切莫胡言亂語，否則說得愈多，錯得愈多。

說話是門學問，說得好、說得巧，而不會得罪人，不是輕而易舉的事。俗話說：「病從口入，禍從口出」。說得不得體，經常會造成誤解，爭執就如此發生。說得恰到好處，話說得愈少，出錯的機會就愈少，懂得應對進退的人，會視當時的情況說話，不信口開河，只有愛面子的人和自以為是的人，才會口無遮攔滔滔不絕地大吹大擂。

有句名言說：「寧可把嘴巴閉起來使人懷疑你是淺薄，勝於一開口就使人證實你的淺薄。」其實，淺薄不丟臉，最糟糕的是不承認自己的淺薄，明知有錯卻不承認錯，反而一味的和別人爭辯到底。

該怎麼說，該說什麼，只要事先想清楚，從我們口中說出來的話，就算不是金玉良言，至少也不會得罪別人。